
УДК 004.421

Нургүл Козубековна Кадыркулова

т.и.к., ОшТУнун доценти

Мансуров Кубанычбек Топчубаевич

ф.-м.и.к., профессор

М.М. Адышев атандагы Ош Технологиялык университети,

Кыргыз Республикасы

Кадыркулова Нургүл Козубековна

к.т.н., доцент ОшТУ

Мансуров Кубанычбек Топчубаевич

к.ф.-м.н., профессор

Ошского Технологического Университета им. М.М.Адышева,

Кыргызская Республика

Kadyrkulova Nurgul Kozubekovna

Candidate of Technical Sciences, assistant professor

Kubanychbek Topchubaevich Mansurov

*Candidate of Physical and Mathematical Sciences, professor
of the Osh Technological University named after. M.M. Adysheva*

Republic of Kyrgyzstan

**АРАЛЫКТАН ОКУТУУДА СТУДЕНТТЕРДИН БИЛИМИН КӨЗӨМӨЛДӨӨДӨ
WORDPRESS СИСТЕМАСЫН КОЛДОНУУ**

**ПРИМЕНЕНИЕ СИСТЕМЫ WORDPRESS ДЛЯ МОНИТОРИНГА ЗНАНИЙ
СТУДЕНТОВ ДИСТАНЦИОННОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ**

**USE OF WORDPRESS SYSTEMS FOR MONITORING KNOWLEDGE OF STUDENTS
IN DISTANCE LEARNING**

Аннотация. Бул жумушта изилдөөнүн предмети катары окуу сабактарын жана студенттердин билимин жөнгө салуу жана аралыктан окутуу менен билим берүү чөйрөсү үчүн маалымат моделин түзүү каралган. Маалымат технологияларынын жардамында аралыктан окутуу формасындагы студенттердин билимин көзөмөлдөөнүн жана окутуунун программалык каражаттарын аныктоо максатында изилдөөлөр жүргүзүлгөн. Заманбап программалоо тилдерин аралыктан окутуунун колдонмо программасын түзүү усулдары колдонулган. Интернет технологияларын жана тиешелүү программалык жабдууларды пайдаланып, аралыктан билим берүүнү башкаруучу комплексин түзүү менен теориялык жана колдонмо аспектерди иштеп чыгуу көрсөтүлгөн. Алардын негизинде билим берүүнүн аралыктан окутуу формасы үчүн программалык каражат иштелип чыкты. Алынган натыйжалар студенттердин билим деңгээлин аныктоо жаатында жаңы изилдөөлөргө багыт берет, ошондой эле аралы-

ктан билим берүү чөйрөсүн калыптандыруу боюнча шарттары аныкталган. Иштелип чыккан программалык комплекс аралыктан окутууда студенттердин билим деңгээлин аралыктан текшерип, университет менен студенттин ортосундагы байланышты бекемдөөгө өбөлгө түзөт. Ошол себептен студенттердин билим деңгээлин көтөрүүдө жана аралыктан окутууда жаңы изилдөөлөргө багыт берүү менен студенттердин билим деңгээлин текшерүү максатында WordPress программасын колдонуп билим сапатын жогорулатууну сунуштайбыз.

Негизги сөздөр: *аралыктан окутуу системасы; Интернет; WordPress; билим берүү процесси; плагин; тема; веб сайт; маалымат технологиясы.*

Аннотация. В данной работе предметом исследования является создание информационной модели образовательной среды с регламентацией дистанционного обучения и обучения студентов и дистанционного обучения. Исследования с помощью информационных технологий с целью выявления средств дистанционного обучения и учебных программ обучающихся в форме дистанционного обучения. Использовались методы создания прикладной программы для дистанционного обучения современным языкам программирования. Показано развитие теоретического и прикладного аспектов путем создания комплекса управления дистанционным образованием с использованием Интернет-технологий и соответствующего программного обеспечения. Один из них разработал программу дистанционного обучения. Полученные результаты приведут к новым исследованиям в области определения уровня знаний обучающихся, а также условий формирования дистанционного обучения. Разработанный программный комплекс позволяет проверить уровень знаний студентов в дистанционном обучении и укрепить связь между университетом и студентом. Поэтому мы рекомендуем использовать WordPress для проверки знаний студентов и определения новых направлений исследований в области дистанционного обучения.

Ключевые слова: *система дистанционного обучения; Интернет; WordPress; учебный процесс; плагин; тема; сайт; информационные технологии.*

The research work on the subjects included the creation of an information model of the educational environment with the regulation of distance learning and training of students and distance learning. Research with the help of information technology with the aim of identifying the means of distance learning and educational programs in the form of distance learning. Methods were used to create an application program for distance learning of the state programming language. The development of theoretical and applied aspects is shown through the creation of a distance education management complex using Internet technologies and appropriate software. One of them developed a distance learning program. Results have been obtained that lead to new research in the field of determining the level of education of students, as well as the conditions for the formation of distance learning. The developed software package allows you to check the level of knowledge of students in distance learning and establish a connection between the university and the student. Therefore, we recommend using WordPress to test students' knowledge and identify new research directions in the field of distance learning.

Key words: *distance learning system; Internet; WordPress; learning process; plugin; theme; website; information technology.*

Кыргызстанда бүгүнкү күндө аралыктан окутуу кеңири жайылгандыктан, көптөгөн университеттер билим берүүнүн өзгөчөлүгүн эске алуу менен аралыктан окутуунун автоматташтырылган системаларын иштеп чыга баштады. Белгилей кетсек, окутуунун бул түрү заманбап болуп саналгандыктан, аралыктан окутуу маалыматтык технологияларга негизделген. Аралыктан окутууну натыйжалуу ишке ашыруу үчүн зарыл жана жетиштүү шарттарды негиздөө анын жеткиликтүүлүгүн жана үзгүлтүксүздүгүн камсыздоо менен байланышкан билим берүүнү модернизациялоонун стратегиялык артыкчылыктарынын контекстинде жүзөгө ашырылат. Окутуунун жаңы технологияларын колдонуу аркылуу билимди өмүр бою колдонуу жана алуу максатында адамдын “кысылган” тажрыйбасын өздөштүрүү, чыгармачылык ишмердүүлүктө тажрыйба алуу жана жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүү боюнча студенттердин ишаракеттерин уюштуруунун максаттуу процесси катары каралат.

Маалыматтык технологияларды студенттер менен мугалимдердин кыйыр өз ара аракеттенүү процессинде колдонуу коомдо кабыл алынган тиешелүү баалуулуктар, бул келечекте аралыктан окутууну “киргизүү” боюнча изилдөөлөрдү жүргүзүү менен түшүндүрүлөт. Билим берүү процессине билим берүүнүн функциясы азыркы учурда жаңыртылган түрүн талап кылат. Категориялык-концептуалдык анализдин негизинде «дистанттык окутуу» түшүнүгү киргизилди. Анткени коронавирус пандемиясы учурунда баарыбызга белгилүү болду. Бүгүнкү күндө жогорку окуу жайларында аралыктан билим алуу жогорку мааниге ээ болууда. Билим берүү багытында аралыктан окутууда кээ бир техникалык кемчиликтер жана билим берүү ресурстары эске алынбайт жана ата-

мекендик окуу жайлар үчүн атаандаш катары каралуусу көрүнүп турат.

Аралыктан окутуу - мугалим менен студенттин өз ара аракеттенүүсү, билим берүү процессине мүнөздүү бардык компоненттер (максаттары, мазмуну, ыкмалары, уюштуруу формалары, каражаттарын окутуу) жана Интернет-технологиялардын атайын каражаттары аркылуу ишке ашырылат же интерактивдүүлүктү камсыз кылуучу башка каражаттар чагылдырылат[9].

Чындыгында эле, аралыктан билим берүүнүн технологиялык аспекти өтө татаал. Жаңы типтеги билим берүү компоненттеринин абалы андан да жаман абалда. Мисалы, тренингдин мазмуну, анын формасы (практикалык сабактар, семинар, курстар), курстун узактыгы, ошол эле учурда курстун узактыгы ар бир студент үчүн өзүнчө же баары үчүн жалпы түзүлөт, жана сабактын жүрүшүндө студент канча материал үйрөнүүсү керек? Бул суроолор бүгүнкү күндө ачык. Тизмеден көрүнүп тургандай, алар окуу процессинин сандык гана мүнөздөмөлөрүн көрсөтүп турат: курстун узактыгы, материалдын саны жана башка.

Изилдөөнүн актуалдуулугу. Аралыктан окутуу формасында жаңы усулдарды жана билим текшерүүчү каражаттарды иштеп чыгууда жаңы билим алуу моделдеринин чагылдыруу муктаждыгы келип чыкты. Ошол себептен, аралыктан окутууда программалык жабдуу менен тестирилөө жана окутуу системасынын аймагындагы маселелерди чечүү системасын иштеп чыгуу билим берүү системасынын актуалдуу маселеси деп эсептелет.

Изилдөөнүн илимий усулдары:

– окуу дисциплиналарынын, студенттердин билимин көзөмөлдөө жана баалоо үчүн билимди кабыл алуунун се-

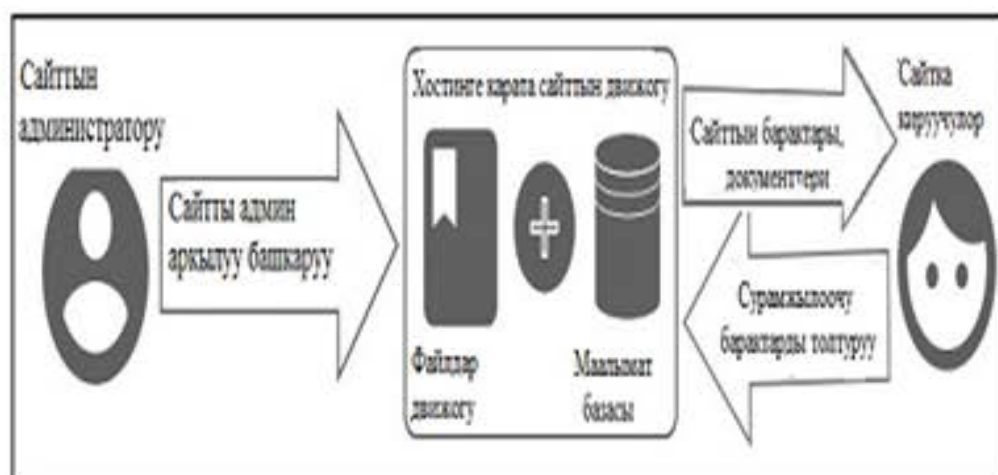
мантикалык моделин тургузуунун ыкмаларын иштеп чыгуу;

– аралыктан билим берүү чөйрөсүнүн адаптивдүү моделдери үчүн ыкмаларды жана алгоритмдерди иштеп чыгуу.

Изилдөөнүн милдети: заманбап маалыматтык технологияларынын жардамында аралыктан окутуу формасындагы студенттердин билимин көзөмөлдөөнүн жана окутуунун программалык каражаттарын иштеп чыгуу болуп саналат.

Аралыктан билим берүү заманбап маалымат технологияларынын мүмкүнчүлүктөрүнө таянат. WordPress контенттерди башкаруу системасы абдан ийкемдүү. Практика көрсөткөндөй, бул маалымат платформасы ар кандай веб-ресурстарды түзүү менен байланышкан маселелердин көбүн чечүү үчүн колдонулат, бирок алгач маалымат CMS блогду башкаруу системасы катары

түзүлгөн. Бул система ошондой эле интуитивдик интерфейсти, көпчүлүк тилдер үчүн локализацияны, плагиндерди колдонуу менен функцияларды кеңейтүүнү жана теманын дизайнын өзгөртүү мүмкүнчүлүгүн камтыйт. WordPress көпчүлүк веб-сайттарды иштеп чыгуу долбоорлору үчүн оптималдуу чечим болуп саналат. Бул платформа блогдорду түзүү үчүн гана эмес, анын функционалдуулугун кеңейтүү үчүн кеңири колдонулат. Ошондуктан WordPress – контенттерди башкаруучу акысыз системасын карайбыз. Бул система PHP-де жазылган, берилиштер базасынын сервери –MySQL; 2 нускалуу GNU GPL (General Public License) тастыктама менен чыккан. Колдонуу чөйрөсү – блогдордон баштап бир топ татаал жаңылык булактарына, а түгүл интернет-дүкөндөргө чейин камтыйт. Атайын орнотулган «темалар» жана «плагиндер» менен кеңири функциялуу жана татаал долбоорлорду түзүүгө болот (1-сүрөт). WordPress программасында сайт түзүү өтө ыңгайлуу [7,8].

1-сүрөт. WordPress системасынын иштөө схемасы

WordPress программасынын өзгөчөлүк жактары:

- Акысыз пайдалануу;
- Жөнөкөй орнотуу жана колдонуу;
- Кроссплатформалуу;
- Камтылган редакторлуу;
- Популярдуу.

WordPress.com жана WordPress.org нускаларынын иштөө мүмкүнчүлүктөрү:

1) *WordPress.com* - бул блог, хостинг же домендер менен өзгөртүп иштөө мүмкүнчүлүгүнө ээ.

2) *WordPress.org* - бул программаны (же блог аянтчаны) жүктөө менен плагиндерди жана теманын өзгөчөлүктөрүн пайдаланып иштөө мүмкүнчүлүгүнө ээ.

WordPress платформасынын интерфейси интуитивдүү жана колдонууга оңой. Башкаруу тутумдун менюсунун биринчи элементи – бул Консол (**Dashboard**) тактайчасы. Башкаруу тактайчасы веб-сайтта эмне болуп жаткандыгы жөнүндө тез жана кыска маалымат менен камсыз кылат. Ал модерацияны күтүп жаткан комментарийлердин санын, плагиндин жана cms жаңыртууларынын бар экендиги, ошондой эле WordPress менен байланышкан жаңылыктар сыяктуу маалыматтарды көрсөтөт. Төмөндө сайтты башкаруунун негизги куралдарын камтыган мазмун бөлүгү жайгашкан.

- Посттор баскычы. Жазуулар бөлүмү сайт жазууларын түзүүгө, түзөтүүгө жана жок кылууга мүмкүнчүлүгүнө ээ.

- Медиа баскычы. Бул баскыч медиа, файлдарды башкаруу бөлүмүн ачып көрсөтөт.

- Шилтемелер баскычы. Блог түрмөгүндө колдонула турган үчүнчү тараптын веб-ресурстарына шилтемелердин тизмесин чакыруу бөлүмү.

- Барактар баскычы. Бул жазуулар баскычына окшош, бирок веб-сайттын барактарын башкаруу бөлүмүн чакыруучу баскыч.

- Пикирлер баскычы. Пикирлерди башкаруу бөлүмүн чакыруучу баскыч.

- Көрүнүү баскычы. Сайттын сырткы көрүнүшүн башкаруу бөлүмүн чакырат, ал өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт:

1) веб-сайттын темаларын башкаруу бөлүмү;

2) виджеттерди башкаруу бөлүмү;

3) редактор жана башка дизайн жөндөөлөрүн башкаруу бөлүмү.

- Плагиндер баскычы. Бул плагинди башкаруу бөлүмүн чакыруучу баскыч болуп саналат.

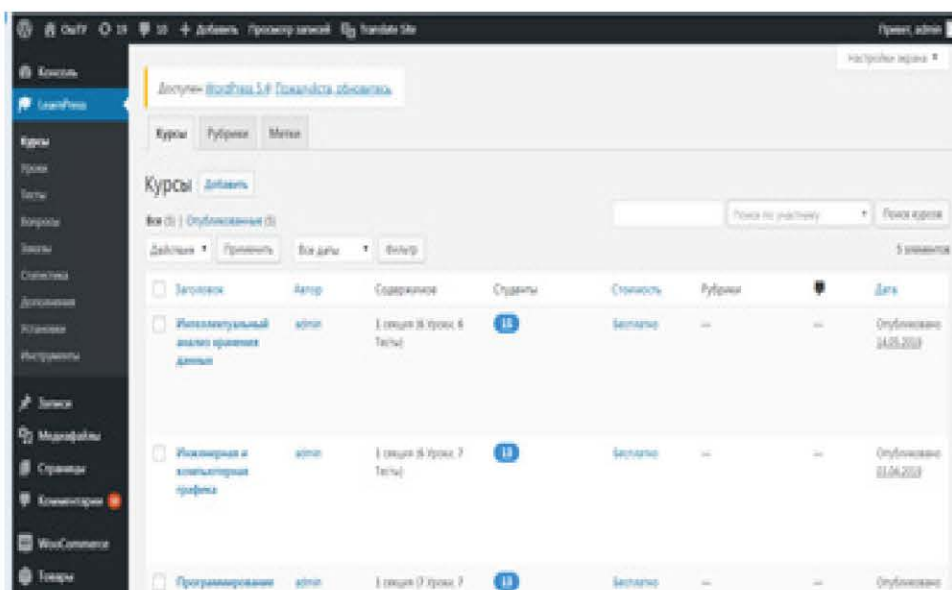
- Колдонуучулар баскычы. Веб-сайттын колдонуучуларын башкаруу бөлүмүн көзөмөлдөп турат.

- Куралдар баскычы. Кошумча сайт башкаруу мүмкүнчүлүгүнө ээ.

- Орнотуулар баскычы. Веб-сайттын жөндөөлөрүн башкаруу үчүн негизги бөлүм.

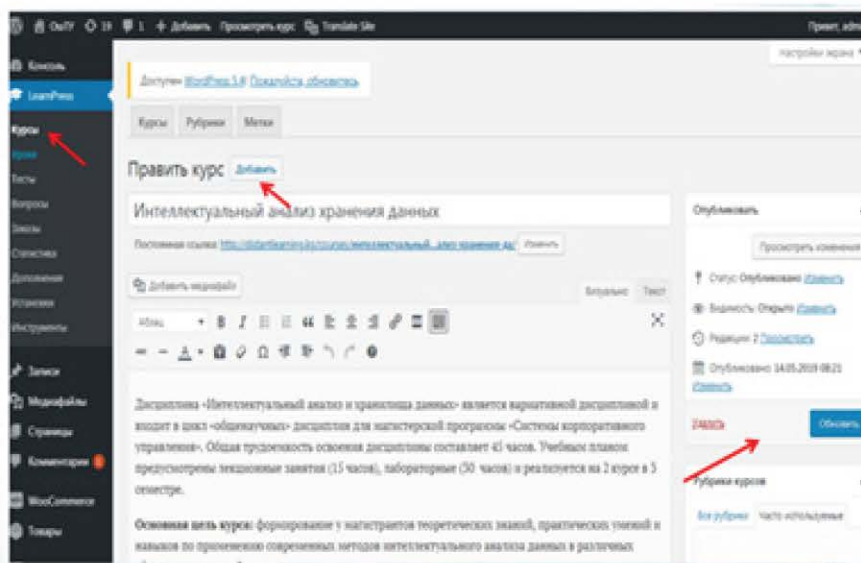
LearnPress окуу курстарынын долбоорун колдонуу менен алынган жыйынтык:

Интернет тиркемеси катары WordPress контенттерди башкаруучу системанын плагиндеринин бири болуп LearnPress саналат. Окуу курстарынын долбоорун түзүү үчүн LearnPress колдонулат (2-сүрөт).

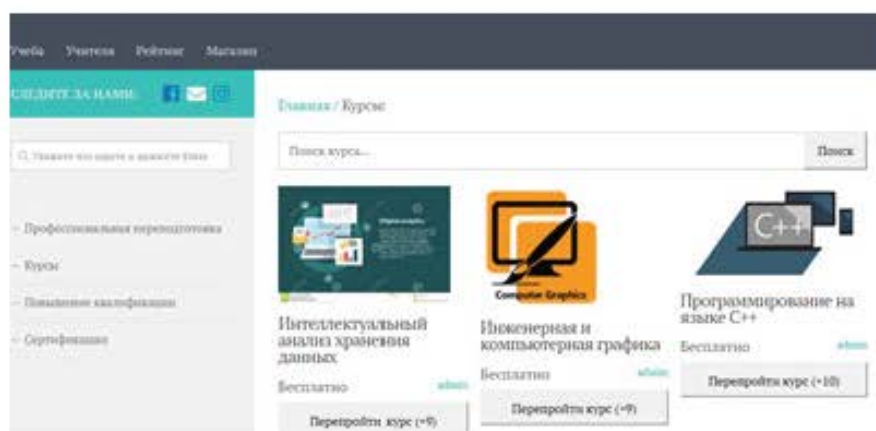
2- сүрөт. Окуу курсуна предметтерди жайгаштыруу

Бул терезечеде өтүлүүчү предметтер боюнча иш-программа, тактап айтканда сабактардын темасы, сааты толук түрдө киргизилет(3 - сүрөт).

3 - сүрөт. Окуу предметти боюнча маалымат киргизүү терезече

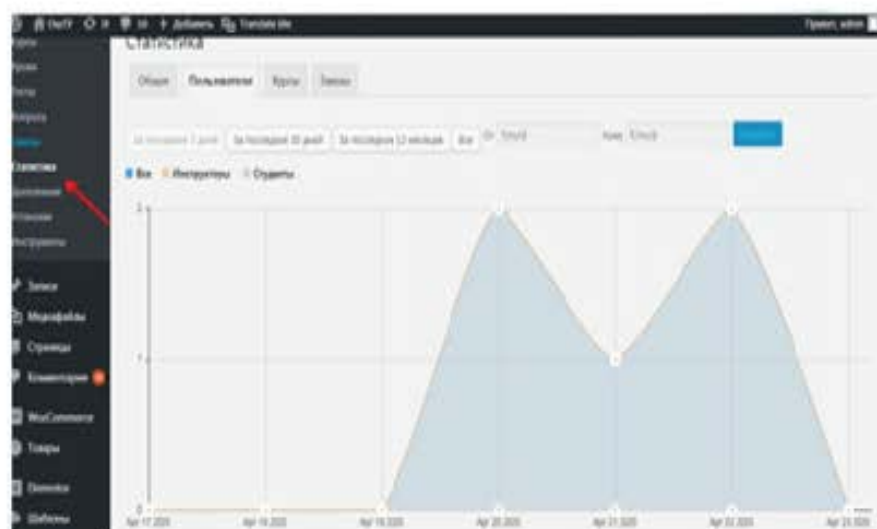
Ал эми бул терезечеде предмет боюнча кыскача билдирүү жазып коюу керек.

4- сүрөт. WordPress программасында түзүлгөн предметтердин терезечеде көрүнүшү

Ар бир киргизилген предметтер ушул жерде жайгаштырылат. Окуу курсуна кирүү үчүн ар бир студент өзүнүн логин парол алыш абзел. Андан соң баскычтарды басуу менен курс боюнча видео-сабактар, лаборатордук жумуштар жана

тесттик суроолор менен студент өзүнүн билимин, 100 баллдык система менен текшерип алуу мүмкүнчүлүгү киргизилген. Ал эми мугалим студент боюнча маалыматты статистикадан көзөмөлдөп турса болот (5- сүрөт).

5- сүрөт. Студенттердин окуу курсуна кирүү статистикасы

Бул терезечеде студенттердин окуу курсуна катышуу саны, күндөрү боюнча так маалыматтарды алууга болот. Натыйжада, билим берүү процесстерин

уюштуруу үчүн колдонууга мүмкүн болгон интернет веб-сайттынын негизинде аралыктан окутуу система иштелип чыкты.

Жыйынтык:

Иштелип чыккан программалык комплекс аралыктан окутууда үйрөнүүчүнүн билим деңгээлин аралыктан текшерип, жыйынтыгын электрондук почтага жөнөтөт жана бул университет менен студенттин ортосундагы мамилени бекемдейт жана ишеним пайда кылат. Аралыктан билим алууда ар бир студент

каалаган аймактан, эгерде Интернет байланышы болсо, бул тиркеме менен иштөө жана окуу-усулдук материалдарды көрүү, көчүрүп алуу, ошондой эле тандаган курсу (сабактары) боюнча тапшырмаларды аткаруу мүмкүнчүлүгү бар. Аралыктан окутуунун технологияларын колдонуу ЖОЖдун окутуучуларынын рейтингин жогорулатуу менен жаңы ыкмаларын иштеп чыгууга зарыл деп эсептейбиз.

Колдонулган адабияттар:

1. *Андреев, А. А.* Средства современных информационных технологий в системе образования: систематизация и тенденции развития [Текст] / А. А. Андреев // Основы применения информационных технологий в учебном процессе вузов. – М., 1995. – С. 43-48.
2. *Атанов, Г. А.* Фреймовая организация знаний в интеллектуальной обучающей системе [Текст] / Г. А. Атанов, В. В. Локтюшин // Educational Technology & Society. – 2001. – Т. 4, № 1. – С. 137-149.
3. *Аткинсон, Леон.* MySQL Библиотека профессионала М.: Вильямс 2002г.
4. *Гаевский, А.Ю., Романовский, В.А.* 100% самоучитель по созданию Web-страниц и Web-сайтов: HTML и JavaScript М.: Технолоджи 3000:Триумф, 2008.457с.
5. *Глушаков, С.В.* Программирование Web-страниц. JavaScript. VBScript / С.В. Глушаков. - М: Фолио, 2002.-390 с.
6. *Martin Brampton.* PHP5 CMS Framework Development. - PACKT publishing, June 2008. - 328 p. - ISBN 978-1-847193-57-5.
7. *Дроздев, Н.* Создай Свой Собственный WordPress Сайт/ Н. Дроздев. - 2011. - 31 с.
8. *Хассей, Т.* WordPress. Создание сайтов для начинающих (+ CD-ROM).
9. *Плот, Е.С., Бухаркина, М.В.* Теория и практика дистанционного обучения: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учебн. заведений / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; Под ред. Е. С. Полат // М.: Издательский центр «Академия», 2004. — 416 с.-стр.17.
10. *Савельева, Н.* Системы управления контентом (рус.) // Н. Савельева. Открытые системы. - 2004. - № 4.
11. *Tris Hussey* Using WordPress. б.м.: Que, 2012, - 425p.